

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	454
Land:	Afghanistan
Kilde:	Landinfo.
Titel:	Afghanistan - Taliban, organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner.
Udgivet:	12. januar 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	2. oktober 2012

Respons

Afghanistan: Taliban: organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner

Problemstilling/spørsmål:

Har Taliban en organisasjon som gjør det sannsynlig at informasjon om en person kan gå fra de ulike provinsene til Kabul?

Har Taliban innflytelse i Kabul som tilsier at sanksjoner mot navngitte personer kan gjennomføres der?

Har Landinfo informasjon om i hvilken grad Taliban kan tenkes å faktisk forfølge den enkelte søker på denne bakgrunn, da både ved retur av søkeren til hjemlandet og ved retur av søkeren til Kabul (internflukt til Kabul).

Har Landinfo noen generell informasjon om Taliban som kan være til nytte når det gjelder å i best mulig grad kartlegge Talibans organisering og muligheter til å øve innflytelse?

Om Talibans organisasjonsform

Neo-Taliban (etter 2001) kan best beskrives som et løselig nettverk bestående av et stort antall autonome militære grupperinger, men med en viss form for sentral ledelse. Antonio Giustozzi estimerer Taliban til å ha 6-10 000 aktive soldater (Giustozzi 2007, s. 34-37; Afshar, Samples & Wood 2008, s. 65).

Mullah Omar er øverste leder, og under seg har han et eller flere lederråd/shuraer. Det mest kjente er Rahbani shura med 33 medlemmer. I tillegg skal Taliban ha en form for skyggeregjering, men det er uklart hva dennes oppgaver består i. Talibans sentrale ledelse antas å oppholde seg i Pakistan (Giustozzi 2007, s. 90).

Organisatorisk er Taliban delt inn i fem militære regioner med et hierarkisk kommandantsystem på region-, provins- og distriktnivå. En typisk lokal talibangruppe består av 10-50 soldater fra et lokalsamfunn under kommando av en lokal kommandant. Soldatene har ofte vanlig arbeid i tillegg (deltidssoldater/sesongsoldater). Talibannettverket holdes sammen av en felles religiøs/ideologisk overbevisning og en felles motstand mot myndighetene. Krigshandlinger har så langt i hovedsak vært lokalt initiert (Giustozzi 2007, s. 90; Afshar et al. 2008, s. 66-67). Visse funksjoner utføres sentralt på vegne av hele

Respons Afghanistan: Taliban: organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner

talibannettverket. Blant annet har Taliban to logistikkorganisasjoner i hhv. Quetta og Peshawar. Pengeinnsamling skjer også sentralt for å forhindre at enkelt kommandanter blir økonomisk uavhengige (Giustozzi 2007, s. 84). Det er usikkerhet knyttet til i hvilken grad Talibans sentrale lederskap har styring og kontroll over de daglige krigshandlingene i Afghanistan. Dette begrunnes i at de fleste av krigshandlingene ledes av lokale autonome kommandanter, utspiller seg over store geografiske avstander, og det er mangel på sikre kommunikasjonskanaler.

"Laeyha" – regelverksbok for Taliban

Flere kilder oppgir at Taliban har en felles regelverksbok, "laeyha", som skal være gjeldene for alle mujahedinkrigere som vier sitt liv til islam og Allah (Amnesty 2007; Yousafzai & Gehriger 2006). "Laeyha" omtaler områder som disiplin i organisasjonen, behandling av fiender og "utro personer¹", organisering av egne systemer for straff og rettergang, samt regler for dagligliv (Die Weltwoche 2006).

Avisen Die Weltwoche gjorde i november 2006 et intervju med Mullah Sabir, medlem av Talibans sentrale ledergruppe. Mullah Sabir refererer i intervjuet til et møte blant den øverste ledelsen i Taliban som skal ha funnet sted i 2006. På dette møtet ble en ny utgave av "laeyha" delt ut til de 33 deltakerne på møtet (Yousafzai & Gehriger 2006).

I henhold til "laeyha" garanterer Taliban personlig sikkerhet til alle som tar avstand fra fienden/"de utro". Samtidig slås det fast at personer som frafaller fra Taliban og forråder dem, mister denne beskyttelsen og vil risikere straff.

I "laeyhas" regel nr. fire står det "A convert to the Taliban, who does not behave loyally and becomes a traitor, forfeits our protection. He will be given no second chance." (Die Weltwoche 2006).

Gjennomgående legger "laeyha" stor vekt på den lokale kommandantens autonomi og kontroll over egne soldater og eget område. Regel nr. 27 omhandler behandling av spioner. Her understrekes det at det kun er distriktskommandanten som kan straffe vedkommende og at vedkommende skal stilles for Talibans rettsystem før dom:

As long as a person has not been convicted of espionage and punished for it, no one may take up the issue on their own. Only the district commander is in charge. Witnesses who testify in a procedure must be in good psychological condition, possess an untarnished religious reputation, and not have committed any major crime. The punishment may take place only after the conclusion of the trial (Die Weltwoche 2006).

Denne behandlingen av spioner og vektleggingen av den lokale kommandanten som ansvarlig for å straffe vedkommende bekrefter Mullah Sabir i intervjuet med Die Weltwoche (Yousafzai & Gehriger 2006).

Landinfo er imidlertid ikke kjent med i hvilket omfang "laeyha" etterfølges i praksis av den enkelte talibankommandant og soldat.

¹ I den engelske oversettelse av "laheya" brukes begrepet "infidel" – direkte oversatt til utro, her tolket som myndighetene og de internasjonale styrkene inkludert personer som vender seg mot Taliban og samarbeid/støtter myndighetene og de internasjonale styrkene.

Forhold og handlinger som kan utløse sanksjoner fra Taliban

Taliban benytter ulike virkemidler for å få fotfeste i lokalsamfunn; tilbud om beskyttelse, spill på lokale konflikter, negativ propaganda mot myndighetene/internasjonale styrker og ved å skape frykt og redsel i befolkningen. Rekruttering skjer i hovedsak ved ideologisk overbevisning og felles motstand mot myndighetene/internasjonale styrker, samarbeid og allianser med lokale ledere, ulike former for økonomiske insentiver, men også ved å skape en generell frykt for Taliban (Landinfo 2008).

”Hard core” religiøse talibanere rekrutteres ofte fra madrassaskoler – denne gruppen talibanere utgjør en ideologisk kjerne i Taliban. Rekruttering i madrassaskolene bygger i hovedsak på religiøs overbevisning og jihadretorikk. Giustozzi hevder at Taliban ofte har egne personer som arbeider med denne type rekruttering (2007, s. 33-79), mens andre kilder hevder at Taliban ikke har profesjonalisert rekrutteringen sin (Afsar et al. 2008, s. 67).

Lokale talibanere rekrutteres i sine lokalsamfunn som oftest av den lokale talibanlederen og i samhandling med det lokale tradisjonelle lederskapet (etter at Taliban over tid har fått fotfeste i området). Lokale talibanere er først og fremst involvert i krigshandlinger i sitt lokale område (Giustozzi 2007, s. 33-79; Afshar et al. 2008, s. 67).

Det er også Talibans strategi å skape frykt i befolkningen. Det er en generell frykt blant mange å bli oppfattet som spion eller en som samarbeider med myndighetene. Taliban antas i hovedsak å rekruttere frivillig, men begrepet ”frivillig” er relativt. Det er kjent at tvangsrekruttering forekommer og at familier på lokalt nivå kan oppleve en forventning og fysisk trussel om å gi en sønn til Taliban. Omfanget av tvangsrekruttering er ukjent, men for barns vedkommende antas det å ikke være omfattende (Giustozzi 2007, s. 42). Å motsette seg rekruttering kan innebære risiko for sanksjoner mot vedkommende og/eller hans familie. De kilder Landinfo kjenner til som omtaler dette, omtaler sanksjoner som skjer i forbindelse med selve rekrutteringssituasjonen (Amnesty 2007, kap. 5; Giustozzi 2007, s. 33-79).

Taliban har særlig lav terskel for å sanksjonere personer som oppfattes som spioner eller representanter for myndighetene. En rekke kilder, eksempelvis Amnesty International, dokumenterer en rekke bortføringer og drap på personer som mistenkes for samarbeid med myndighetene og de internasjonale styrkene. En del av disse personene stilles for Talibans egen domstol før de henrettes (Amnesty 2007, kap. 5 og 5.1).

I afghansk kultur har ikke individet og dets handlinger samme posisjon som i vår kultur. Familien ansees som kollektivt ansvarlig for familiemedlemmenes handlinger, og derfor vil andre familiemedlemmer kunne bli straffet for et medlems handling. Unntaket kan være konflikter innenfor en familie, og dersom et familiemedlem har gjort skam på familien vil sanksjoner og gjenoppbyggelsen av æren rettes mot dette medlemmet personlig. Det er videre i afghansk kultur lite fokus på å huske krigshandlinger og konflikter tilbake i tid og holde liv i disse. Unntaket her kan imidlertid være private konflikter mellom familier (blodhevn) eller konflikt internt i en familie.

Kommunikasjon og propaganda

Taliban har tilgang på, og benytter til en viss grad, radio, satellitt og telefon. Imidlertid, siden radio og telefon ofte blir avlyttet av de internasjonale styrkene, benytter Taliban også i større grad kurerer/budbringere. Etter det Landinfo kjenner til, benyttes denne kommunikasjonen primært til å gi militær informasjon, eksempelvis med formål å koordinere krigshandlinger

Respons Afghanistan: Taliban: organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner

og/eller rapportere tilbake om utfall av krigshandlinger og utveksling av militær informasjon (Afsar et al. 2008, s. 67).

Taliban har også etter hvert utviklet et omfattende apparat for propaganda og informasjonsvirksomhet rettet mot det afghanske folket. Formålet med denne propagandaen er å få økt oppslutning og sympati blant befolkningen, samt vise muskler overfor myndighetene og de internasjonale styrkene. Tim Foxley gjorde i 2007 en studie av Talibans propaganda og kommunikasjonsvirksomhet. I henhold til Foxley fokuserer Taliban på fire områder i sin propaganda: 1) militære seire, 2) tro og verdispørsmål, 3) informasjon og instruksjoner til den afghanske befolkningen, 4) tilbakevise påstander fra ISAF og myndighetene. Foxley hevder videre at Taliban tar i bruk stadig flere og flere ulike typer kommunikasjonsmidler: fax, telefon, mobiltelefon, satellittelefon, radio, tv, aviser, "night letters", direktekontakt med lokalbefolkningen, CD, DVD og internett (Foxley 2007, s. 6).

I sin kommunikasjon med lokalbefolkningen bruker Taliban som oftest de enkleste formene for kommunikasjon slik som "night letters" og direkte kontakt. Dette skyldes at store deler av befolkningen ikke har tilgang til tv, radio eller internett og at analfabetismen er høy. "Night letters" er plakater og løpesedler som henges opp i løpet av natten, gjerne på et offentlig sted. Dette er ofte advarsler eller instruksjoner til lokalbefolkningen om å avstå fra samarbeid med myndighetene, ikke sende barna til skolen eller lignende. "Night letters" kan også være rettet mot enkeltpersoner, eksempelvis personer som jobber for myndighetene, lærere eller andre som mistenkes for spionasje og samarbeid med myndighetene (Johnson 2007). For å skape sympati og oppslutning blant lokalbefolkningen benytter Taliban ulike former for direkte kontakt (Foxley 2007, s. 9).

CDer og DVDer brukes i økende grad i kommunikasjonen med lokalbefolkningen. Budskapet her vil ofte være militære seire eller informasjon om henrettelser av spioner. I den siste tiden har Taliban også tatt i bruk internett, og har én eller flere hjemmesider. Innholdet på disse sidene retter seg mot det nasjonale og internasjonale samfunnet og fokuserer på militære angrep og seire (Foxley 2007, s. 11).

Foxley anser propagandavirksomheten for å være mest effektiv på lokalt nivå. Talibene er ofte godt kjent i befolkningen og kjenner deres kultur og historie og kan dermed kommunisere godt med lokalbefolkningen. På nasjonalt nivå er Talibans budskap mindre effektivt, dette skyldes særlig fraværet av overordnet strategi og politikk, ingen bevissthet rundt hvilket budskap som bør kommuniseres til vesten eller forsøk på å appellere til et bredere publikum (Foxley 2007, s. 12).

Taliban i Kabul

Tall fra 2008 fra UNAMA oppgir i underkant av 300 drepte sivile i den sentrale regionen av Afghanistan, inkl. Kabul (UNAMA 2009, s. 15). På landsbasis er det totale antallet drepte sivilister 2118, over halvparten av disse er drept av motstandgrupper (UNAMA 2009, s. ii).

Mesteparten av den informasjonen som forligger om Taliban i Kabul dreier seg om anslag og aktive krigshandlinger rettet mot myndighetsmål eller mål som representerer den internasjonale tilstedeværelsen. I rapporten "Struggle for Kabul: The Taliban Advance" fra ICOS desember 2008, hevdes det at Talibans tilstedeværelse i Kabul og i distriktene rundt byen har økt de siste årene. Rapporten peker også på et stigende antall angrep, både mot sivile internasjonale mål, internasjonale styrker, afghanere som knyttes til disse, samt mål som

representerer afghanske myndigheter. Talibans aksjoner og framstøt i Kabul rammer også tilfeldige sivile. På tidspunktet rapporten er skrevet, desember 2008, hevder ICOS at Taliban kontrollerte tre av fire hovedinnfartsveier til Kabul (ICOS 2008). Omfanget av Talibans tilstedeværelse vil imidlertid kunne variere fra måned til måned avhengig av myndighetenes motangrep, men det er bred enighet fra en rekke kilder at Talibans tilstedeværelse i Kabul generelt har økt de siste årene.

I UNHCRs siste "Eligibility Guidelines for Assessing The International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan" heter det at:

It is particularly important to note that the operational capacity of the Taleban (including the Haqqani network), the Hezb-e Eslami (Gulbuddin) and other armed groups in Kabul, are not only evidenced by high-profile attacks, such as suicide bombings, but also through more permanent infiltration in some neighbourhoods and the regular distribution of threatening "night-letters". In addition, the above mentioned groups have, at the time of writing, regrouped and taken control of large areas of the districts of Surobi, Khak-e Jabar, Musayee, Chahar Asyab and Paghman around Kabul, where Government officials do not travel without armed escorts. (UNHCR 2009, s. 54)

UNHCR utdyper ikke hvilke konsekvenser "permanent infiltration" har for lokalbefolkningen i aktuelle nabolag. Heller ikke i hvilken grad "night letters" er generelle eller rettet mot enkeltpersoner, og ev. hvem som utsettes for denne typen trusler. UNHCR spesifiserer heller ikke hvilke områder av Kabul by som er preget av "permanent tilstedeværelse".

Landinfo kjenner ikke til kilder eller konkret valid informasjon som kan gi grunnlag for å trekke klare konklusjoner omkring problematikk knyttet til Talibans interne etterretning og sanksjonsregime i Kabul overfor sivile afghanere i Kabul. Vurderinger av generell risiko for å bli utsatt for sanksjoner fra Taliban i Kabul vil måtte basere seg på en kombinasjon av generell kunnskap om Afghanistan, konflikten i landet og Taliban som organisasjon. Slik Landinfo forstår henvendelsen står spørsmålet om hvorvidt Taliban vil sanksjonere mot enkeltpersoner i Kabul, sentralt. Enkeltpersoner som tidligere, ofte i en lokal, rural kontekst i andre områder av landet, har vært i konflikt med Taliban. Eksempelvis ved å nekte å la seg verve til militær aktivitet, motsette seg å yte assistanse eller å ha vært involvert i en lokal konflikt hvor personer eller grupper med forbindelse til Taliban også har vært involvert.

Basert på den informasjon som fremkommer i denne responsen, hvor Taliban blant annet omtales som et løst nettverk med autonome kommandanter og liten sentralstyring, samt hvilket innhold og metoder de bruker i sin kommunikasjon, mener Landinfo at det er lite sannsynlig at Taliban i Kabul har kapasitet, etterretningskompetanse og fokus rettet mot sanksjoner mot de kategorier ikke-profilerte person det her er snakk om. I den grad Taliban truer og/eller aksjonerer mot enkeltpersoner i Kabul, er det mest sannsynlig at dette rammer profilerte personer/grupper, eksempelvis representanter for myndighetene, politikere, osv.

Den informasjon som foreligger om sammensetningen av sterkt økende befolkningen i Kabul og andre store afghanske byer de seneste årene, indiker at deler av denne befolkningen tidligere har forlatt/flyktet fra områder hvor Taliban står sterkt. Landinfo har kontaktet og gått gjennom sentrale kilder på Afghanistan, og ingen gir opplysninger som kan indikere eksistensen av et slik sanksjonsregime som beskrevet over, overfor ikke-profilerte sivilister i Kabul.

Respons Afghanistan: Taliban: organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner

Den generelle kriminaliteten i Afghanistan er omfattende og antakeligvis økende. Politimyndighetene i landet fungerer svært dårlig og har iht. flere kilder verken evne eller vilje til å gi befolkningen beskyttelse. Personer som antas å ha god økonomi vil etter alt å dømme være utsatt for økt risiko for ran, kidnapping eller annen form for alvorlig kriminalitet. Norge har de siste to årene returnert over 120 oppholdsnektede afghanske borgere tilbake til hjemlandet. Enkelte av disse skal ha hevdet å ha vært utsatt for kriminelle handlinger etter hjemkomst.

I forbindelse med organiserte frivillige returer fra naboland til Afghanistan, har UNHCR, så vidt Landinfo vet, ikke utbetalt repatrieringsstøtte før de returnerte har nådd sine bestemmelsessteder i Afghanistan. Utbetalingsprosedyren må blant annet ses i sammenheng med UNHCRs vurdering av risikoen for å bli utsatt for kriminalitet.

Skillet mellom kriminelle nettverk og Taliban er iht. flere kilder flytende og grupperinger innen Taliban er involvert i kriminelle handlinger som pengeutpressing, kidnapping, ran og liknende.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Afsar, S., Samples, C. & Wood, T. (2008, 28. mai). *The Taliban – An Organizational Analysis*. Vancouver: Simon Fraser University, Human Security Report Project. Tilgjengelig fra <http://www.afghanconflictmonitor.org/2008/05/the-Taliban-an.html> [lastet ned 11. august 2009]
- Amnesty International (2007, 19. april). *Afghanistan: All who are not friends, are enemies: Taleban abuses against civilians*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA11/001/2007> [lastet ned 3. juni 2009]
- Foxley, Tim (2007, juni). *The Taliban's propaganda activities: how well is the Afghan insurgency communicating and what is it saying?* Solna: Stockholm International Peace Research Institute. Tilgjengelig fra www.sipri.org/research/conflict/publications/foxley [lastet ned 10. september 2009]
- Giustozzi, Antonio (2007). *Koran, Kalashikov and Laptop – The Neo-Taliban Insurgency in Afghanistan*. London: Hurst and Company.
- ICOS, dvs. The International Council on Security and Development (2008, desember). *Struggle for Kabul: The Taliban Advance*. London: ICOS. Tilgjengelig fra http://www.icosgroup.net/modules/reports/struggle_for_kabul [lastet ned 20. august 2009]
- Johnson, Thomas (2007, september). The Taliban Insurgency and Analysis of Shabnamah (Night Letters). *Small Wars and Insurgencies*, 18(3), 317-344. Tilgjengelig fra

Respons Afghanistan: Taliban: organisasjonsform, kommunikasjon og fare for sanksjoner

http://www.nps.edu/Programs/CCS/Docs/Pubs/Small_Wars_%20Pub.pdf [lastet ned 22. september 2009]

- Landinfo (2008, 10. november). *Tvangsrekruttering til Taliban*. Oslo: Landinfo.
Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Afghanistan/Landinfo publikasjoner/Respons.
- UNAMA (2009, januar). *Afghanistan Annual Report on Protection of Civilians in Armed Conflict, 2008*. Geneve: UNAMA. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/UNAMA_09february-Annual%20Report_PoC%202008_FINAL_11Feb09.pdf [lastet ned 2. oktober 2009]
- UNHCR (2009, juli). *Eligibility Guidelines for Assessing The International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan*. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4a6477ef2.html> [lastet ned 12. januar 2010]
- Yousafzai, S. & Gehriger, U. (2006, 28.november). The new Taliban codex. *Die Weltwoche*. Tilgjengelig via signandsight.com www.signandsight.com/features/1069.html [lastet ned 16. september 2009]
- Die Weltwoche (2006, 29. November). A new layeha for the Mujahideen. *Die Weltwoche*. Tilgjengelig via signandsight.com www.signandsight.com/features/1071.html [lastet ned 16. september]

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.